

Вдовіна Ю.О.
ЛНУ ім. Івана Франка

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я: РЕГІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах війни особливо важливим є ефективний розподіл фінансових ресурсів. Попри значні витрати на оборону, держава має забезпечити належне фінансування медицини. Зростає кількість поранених та осіб з хронічними травмами, які потребують реабілітації. Розвиток медичних послуг, відновлення інфраструктури та забезпечення лікарень обладнанням і кадрами визначають якість життя населення та здатність держави зберігати людський потенціал.

Наукові дослідження регіонального розвитку охоплюють оцінку соціально-економічного розвитку регіонів методами багатовимірного рейтингування [1], інноваційної активності [2] та промисловості методами симульативного моделювання [3], сільського господарства методами панельного моделювання [4], аналіз диспропорцій та стійкості регіональних ринків праці України методами таксономічного аналізу [5] тощо.

Для проведення аналізу були використані статистичні дані, отримані з офіційних джерел Державної служби статистики України [6], а також з Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України [7]. Вони включають показники інноваційної активності промислових підприємств, витрат на наукові дослідження і розробки (R&D), витрат на інновації, а також медичні індикатори за 2024 рік. При цьому слід враховувати, що частина регіонів не брала участь у таксономічному аналізі через відсутність даних, що зумовлено воєнним станом, неповною звітністю підприємств та конфіденційністю інформації.

Методологія дослідження ґрунтується на комплексному підході з використанням таксономічного аналізу. Завершальний етап – таксономічна оцінка, що перетворила ключові індикатори (інновації, витрати на R&D, медична допомога, кваліфікація лікарів) у єдиний узагальнений показник, який став основою рейтингу областей.

У 2024 році інноваційна активність промислових підприємств України демонструвала стабільне зростання попри економічні виклики, спричинені воєнними подіями та загальним зниженням інвестиційної привабливості країни. Найвищі результати за інтегральним рейтингом інноваційної активності отримали м. Київ, Дніпропетровська, Харківська, Львівська та Одеська області. Ці регіони зберігають лідерство завдяки високій концентрації наукових установ, промислових підприємств і кваліфікованих кадрів. Серед областей України друге місце посіла Дніпропетровська область, де функціонувало 71 інноваційно активне підприємство, обсяги витрат на наукові дослідження та розробки перевищили 2,7 млрд грн, а на інновації — 1,4 млрд грн. Регіон вирізняється потужною промисловою базою та активним впровадженням цифрових і енергозберігаючих технологій.

Львівська та Харківська області активно розвивали IT-індустрію, біотехнології та електроніку, що пояснює збільшення частки інноваційно активних підприємств і позитивну динаміку витрат на дослідження. Імовірно, саме завдяки університетському середовищу та міжнародним грантовим програмам ці регіони залишаються серед лідерів.

Волинська, Тернопільська та Чернівецька області показали певний прогрес, що можна пов'язати з активізацією малого бізнесу, розвитком локальних індустріальних парків і залученням грантових коштів від міжнародних організацій, спрямованих на підтримку регіонального підприємництва. Важливу роль відіграло розширення програм

державної підтримки для малого та середнього бізнесу, які стимулюють використання нових технологій у виробництві, енергозбереженні та сфері охорони здоров'я.

Водночас у Донецькій і Луганській областях рівень інноваційної діяльності залишається низьким через обмеження виробничих потужностей, руйнування інфраструктури та високі безпекові ризики. Проте навіть у цих регіонах можна відзначити поодинокі ініціативи — наприклад, створення дистанційних центрів технічної підтримки, перенесення виробничих процесів у безпечніші області та спроби підприємців зберегти кадровий потенціал. У перспективі, після стабілізації ситуації, ці регіони можуть отримати державну підтримку для відновлення промислового сектору через інноваційні кластери, орієнтовані на військову та медичну інженерію.

Загалом можна припустити, що у 2024 році інноваційний розвиток України переходить у фазу структурної трансформації: регіони з потужною промисловою базою та освітніми центрами посилюють свої позиції, а державна політика стимулювання інновацій поступово починає формувати нові кластери зростання. Підвищення уваги до медичної сфери, фінансування досліджень і впровадження технологій подвійного призначення (для оборони та цивільної медицини) може стати одним із ключових трендів найближчих років.

Перелік посилань:

1. Vdovyn, M., Zomchak, L. Multidimensional Ranking and Taxonomic Analysis of the Regional Socio-Economic Development in Ukraine. *International Conference on Computer Science, Engineering and Education Applications*. Springer Nature Switzerland, 2023. P. 361–370.
2. Зомчак, Л. М., Волошин, І. Б. Симультивна модель інноваційного розвитку регіону. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 9. С. 854–858.
3. Зомчак Л., Міськів Д. Structural model of Ukrainian economic performance: interactions between GDP and industrial output. *Смарт-економіка, підприємництво та безпека*. 2024. №2(2). С. 7-16.
4. Зомчак, Л. М., Умриш, Г. Т. Моделювання залежності валового регіонального продукту від сільського господарства України на основі лонгitudinalних даних. *Економіка і суспільство*. 2018. № 16. С. 972–977.
5. Zomchak, L., Nakava, S. Unveiling Disparities and Resilience in Ukrainian Regional Labor Markets: Multidimensional Ranking Approach. *Developments in Information and Knowledge Management Systems for Business Applications: Volume 8*. Cham: Springer Nature Switzerland, 2025. P. 495–516.
6. Державна служба статистики України. Економічна статистика / Наука, технології та інновації. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 11.11.2025).
7. Державна установа «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України». Моніторинг і статистика / Узагальнені дані медичної звітності по комунальним закладам охорони здоров'я та закладам охорони здоров'я, які знаходяться у сфері управління МОЗ.. URL: <https://phc.org.ua/monitoring-i-statistika/meddata-1> (дата звернення: 11.11.2025).